

onderzoeken spijsverteringsstelsel

Radiologie

AZ JAN PORTAELS
Algemeen Ziekenhuis Vilvoorde

Inhoud

Maag- en darm onderzoeken	3
RX-slokdarm	4
Slikfunctie	5
SMD (slokdarm, maag, duodenum)	6
Transit	7
Colofon of contrastlavement	8
Tot slot	10
Nuttige coördinaten	11

Ter bevordering van het leesgemak wordt in elke brochure de derde persoon enkelvoud mannelijk gebruikt: "hij", ongeacht het geslacht van het onderwerp in de zin.

Maag- en darm onderzoeken

Aan de hand van deze informatie kan u zich enigszins reeds voorbereiden op een onderzoek van het spijsverteringsstelsel. Indien u na het lezen nog vragen heeft, kan u steeds terecht bij de aanvragend of behandelend arts of een van de medewerkers van het zorgteam. Uiteraard kunt u ook vragen stellen aan de radioloog en de radiologisch verpleegkundige die het onderzoek zullen uitvoeren. Zij zullen u zo goed mogelijk begeleiden.

Bij röntgenopnamen van het maag- en darmstelsel zijn de verschillende organen niet of nauwelijks zichtbaar. Omdat het holle organen zijn waarvan het lumen gemakkelijk gevuld kan worden met een contrastmiddel, kunnen ze toch onderzocht worden.

Ofwel gebruikt men hiervoor bariumsulfaat en water. Dit product is radio-opaak, wat betekent dat het zichtbaar is op röntgenfoto's, en ondergaat geen verandering in het spijsverteringsstelsel. Ofwel gebruikt men een ander contrastproduct. Dit is afhankelijk van de radiologische vraagstelling.

De onderzoeken zijn niet pijnlijk. Toch kunnen ze een aantal ongemakken met zich meebrengen zoals het liggen en draaien op een harde tafel. Ook kan het contrastmiddel (bariumsulfaat) verstenen. Daarom is het raadzaam dat u na elk onderzoek van het spijsverteringsstelsel met dit contrastmiddel een laxeermiddel neemt per os en dat u veel water drinkt.

Voor de meeste van deze onderzoeken dient u volledig nuchter te zijn. Etensresten of vocht kunnen namelijk tot spijtige vergissingen in resultaten leiden.

Wanneer het niet nodig is om nuchter te zijn, zal het specifiek vermeld worden in de rubriek 'Vorbereiding' van het betreffend onderzoek. De onderzoeken kunnen enkel worden uitgevoerd als u voldoende voorbereid bent. Wees dus alert voor de richtlijnen per onderzoek.

RX-slokdarm

Bepaling

Röntgenonderzoek van de slokdarm met een contrastproduct.

Vorbereiding

Bij dit onderzoek dient u niet nuchter te zijn.

Duur onderzoek

15 minuten.

Werkwijze

U krijgt een beker met contrastproduct. De keuze van product is afhankelijk van de radiologische vraagstelling. De radioloog zal vragen om een slok te drinken. Tijdens het drinken worden foto's genomen. Gedurende het onderzoek staat u recht op de röntgentafel.

Nazorg

Bij bariumsulfaat bestaat het gevaar voor verharding van de stoelgang en wordt u aangeraden om veel water te drinken. Eventueel kan u een oraal laxeermiddel gebruiken.

Slikfunctie

Bepaling

Controle van het functioneren van het slikmechanisme.

Vorbereiding

Bij dit onderzoek dient u niet nuchter te zijn.

Duur onderzoek

15 minuten.

Werkwijze

U krijgt een beker met een contrastproduct. De keuze van product is afhankelijk van de radiologische vraagstelling. Op aangeven van de radioloog mag u een slok drinken. Er worden röntgenopnamen gemaakt aan enkele beelden per seconde.

Er worden twee reeksen opnamen gemaakt: een met de rug tegen de röntgentafel en een met de zijde tegen de röntgentafel. Heel belangrijk is om niet te bewegen tijdens de opnamen. Een goede medewerking is belangrijk voor het slagen van dit onderzoek.

Nazorg

Bij bariumsulfaat bestaat het gevaar voor verharding van de stoelgang en wordt u aangeraden om veel water te drinken. Eventueel kan u een oraal laxeermiddel gebruiken.

SMD (slokdarm, maag, duodenum)

Bepaling

Onderzoek van slokdarm, maag en duodenum (eerste deel van de dunne darm).

Duur van het onderzoek

15 à 30 minuten

Vorbereiding

Voor dit onderzoek dient u vanaf 24 uur nuchter te zijn. U mag niet roken. U mag geen geneesmiddelen innemen die de functie en de peristaltiek van de maag kunnen beïnvloeden. U moet tevens contrastvrij zijn, wat betekent dat u de afgelopen 2 tot 3 dagen geen onderzoek mag ondergaan hebben met contrastproduct.

Werkwijze

U staat recht op de röntgentafel. U krijgt een beker met barium. Vervolgens mag u enkele slokken drinken. Zo wordt het maagslijmvlies bekleedt met een dunne laag positief contrast | mucosastudie. Dit is de dubbel contrastmethode. Daarna drinkt u nog verdunde barium om een volledige vulling van de maag te verkrijgen.

Tijdens het nemen van de röntgenfoto's zal u regelmatig moeten draaien van rug- naar buikligging. Het onderzoek gebeurt in liggende en in staande houding.

Soms gebeurt het onderzoek met Telebrix Gastro®. Telebrix Gastro® toediening veroorzaakt soms diarree.

Nazorg

Bij bariumsulfaat bestaat het gevaar voor verharding van de stoelgang en wordt u aangeraden om veel water te drinken. Eventueel kan u een oraal laxeermiddel gebruiken.

Transit

Bepaling

Röntgenonderzoek van de dunne darm door het drinken van een bari-umsuspensie.

Duur onderzoek

Het onderzoek kan een hele voormiddag duren, uitzonderlijk tot in de namiddag.

Vorbereiding

Voor dit onderzoek dient u vanaf 24 uur nuchter te zijn. U mag niet roken. U mag geen geneesmiddelen innemen die de functie en de peristaltiek van de maag kunnen beïnvloeden. U moet contrastvrij zijn, wat betekent dat u de afgelopen 2 tot 3 dagen geen onderzoek mag ondergaan hebben met contrastproduct.

U moet er rekening mee houden dat dit onderzoek de hele voormiddag kan duren, uitzonderlijk tot in de namiddag.

Werkwijze

U staat recht op de röntgentafel. U dient 3 bekervol contrast uit te drinken in vrij korte tijdspanne van 15 à 20 minuten.

Een 15-tal minuten na het drinken van de eerste beker wordt er een eerste overzichtsfoto gemaakt van de buik. Verder maakt men overzichtsfoto's met intervallen van ca. 15 à 20 minuten, tot minstens vulling van het caecum / begin van de dikke darm.

Bij een trage transit worden de tijdsintervallen vergroot. Er worden steeds overzichtsfoto's gemaakt: één in buikligging en één in rugligging.

Om het 'inzakken' van de dunne darmlussen in het klein bekken te voorkomen wordt u gevraagd om niet te wateren gedurende het onderzoek. Bij een traag vorderende transit zal gevraagd worden een beker koud water te drinken. Indien dit geen resultaat oplevert mag u iets gaan eten in de ziekenhuiscafeteria.

Het onderzoek wordt afgesloten met een röntgenopname van het terminaal ileum / de laatste lis van de dunne darm.

Nazorg

Bij bariumsulfaat bestaat het gevaar voor verharding van de stoelgang en wordt u aangeraden om veel water te drinken. Eventueel kan u een oraal laxeermiddel gebruiken.

Colofon of contrastlavement

Bepaling

Een colononderzoek is het zichtbaar maken van de dikke darm en eventueel de laatste ileumlis door een contraststof.

Duur onderzoek

45 minuten.

Vorbereiding voor een dubbel contrast onderzoek

- Twee dagen voor onderzoek: restenarm dieet / geen groenten/fruit/bruin brood.
- De dag vóór het onderzoek: Een supplement van twee liter water drinken, verdeeld over de dag. Prepacol® | het flesje, opgelost in een half glas water innemen. Liefst voor het avondmaal. Het avondmaal mag geen vast voedsel bevatten. De tabletten (Dulcolax®, Wylaxine®) inslikken met water, zonder kauwen liefst na het avondmaal.
- De dag van het onderzoek: Voor dit onderzoek dient u nuchter te zijn vanaf 24 uur. U moet contrastvrij zijn: dat wil zeggen dat u de voorgaande 2 tot 3 dagen geen onderzoek hebt ondergaan met contrastproduct.

Werkwijze

De radiologisch verpleegkundige zal u voldoende informeren vooraleer met het onderzoek te starten. U moet zich uitkleden en een operatieschortje aantrekken. U neemt plaats op de onderzoekstafel, liggend op de linkerzijde.

De verpleegkundige zal langs de aars een rectale canule inbrengen. Langs de rectale sonde laat men het contrast inlopen.

Er worden foto's gemaakt tijdens de vulling van het colon (dikke darm) tot en met de vulling van het caecum (begin van de dikke darm). Een gedeelte van het contrast wordt geëvacueerd.

Een colon met Telebrix gastro® is nu beëindigd, de rectale canule wordt verwijderd en u mag naar het toilet gaan.

Bij een colon waar men een bariumoplossing heeft laten inlopen, wordt nu via veneuze weg een spasmoliticum (Glucagon®, Buscopan®) toegediend. Dit ontspant de darmen en voorkomt krampen.

Langs de rectale canule wordt zeer traag lucht geïnsuffleerd. De barium die in het colon is achtergebleven, wordt zo verspreid over het gehele colonkader zodat de darmmucosa (darmslijmvlies) kan worden onderzocht.

Er worden terug foto's gemaakt van de volledige dikke darm tot en met het caecum (begin van de dikke darm).

Er wordt terug een gedeelte van de barium geëvacueerd, de rectale sonde wordt verwijderd en u mag naar het toilet gaan.

Nazorg

Bij gebruik van bariumsulfaat bestaat het gevaar voor verharding van de stoelgang en wordt u aangeraden om veel water te drinken. Eventueel kan u een oraal laxeermiddel gebruiken. Een supplement van 2 liter water op de dag van het onderzoek is aangeraden.

Tot slot

Gezien de meeste van deze onderzoeken in verband met het spijsverteringsstelsel een zeer specifieke voorbereiding vragen, willen wij toch de nadruk leggen op het volgende:

Deze onderzoeken kunnen enkel worden uitgevoerd als u voldoende voorbereid bent.

Wat betreft mensen die aan diabetes lijden:

Diabeteslijden moet worden gemeld aan de aanvragend arts, radiologisch verpleegkundige of radioloog. De aanvragende arts kan dit vermelden op het aanvraagformulier.

Mochten er verder nog specifieke vragen of bekommernissen zijn, helpen wij u graag verder.

Wij danken u alvast voor uw medewerking en stellen alles in het werk voor een vlot verloop van het onderzoek en wij wensen u alvast een spoedig herstel toe.

Nuttige coördinaten

Radiologie

| T 02 257 51 00

Algemeen Ziekenhuis Jan Portaels

Gendarmeriestraat 65 | B-1800 Vilvoorde | T 02 254 64 00 | F 02 257 50 50
info@azjanportaels.be | www.azjanportaels.be

AZ JAN PORTAELS
Algemeen Ziekenhuis Vilvoorde